

RAPPORT

Mer-beoordeling natuurinrichting Westveen

Klant: Provincie Zuid-Holland

Referentie: BJ8585-MI-RP-240808-1008

Status: Definitief/02

Datum: 3 maart 2025

HASKONINGDHV NEDERLAND B.V.

George Hintzenweg 85
3068 AX Rotterdam
Netherlands
Mobility & Infrastructure
Trade register number: 56515154

Telefoon: +31 88 348 90 00
Email: info@rhdhv.com
Website: royalhaskoningdhv.com

Titel document:	Mer-beoordeling natuurinrichting Westveen
Ondertitel:	
Referentie:	BJ8585-MI-RP-240808-1008
Uw kenmerk	
Status:	Definitief/02
Datum:	3 maart 2025
Projectnaam:	Projectbesluit Westveen
Projectnummer:	BJ8585
Auteur(s):	R.S.
Opgesteld door:	R.S.
Gecontroleerd door:	C. S., E. D.
Datum:	18 september 2024
Goedgekeurd door:	R. B.
Datum:	3 maart 2025
Classificatie:	Projectgerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding en doel	1
1.2	Mer-beoordeling: waarom?	1
1.3	Leeswijzer	2
2	Wettelijk kader mer-beoordeling	3
2.1	Algemeen	3
2.2	Wanneer geldt een mer-(beoordelings)plicht?	3
2.3	Toetsing aan bijlage V van het Omgevingsbesluit: de procedure	3
2.4	Inhoudsvereisten bij een mer-beoordelingsplicht	5
3	Kenmerken van het project	7
3.1	Aard en omvang van het project	7
3.2	Cumulatie met andere projecten	8
3.3	Het gebruik van natuurlijke hulpbronnen	8
3.4	De productie van afvalstoffen	8
3.5	Verontreiniging en hinder	9
3.6	Risico van ongevallen	9
4	Plaats van het project	10
4.1	Ligging van het projectgebied en bestaand grondgebruik	10
4.2	Relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied	11
4.3	Opnamevermogen van het natuurlijke milieu	11
5	Kenmerken van de potentiële effecten	13
5.1	Archeologie	13
5.2	Cultuurhistorie	14
5.3	Bodem	16
5.3.1	Landbodem	16
5.3.2	Waterbodem	16
5.4	Ecologie	17
5.4.1	Soortenbescherming	17
5.4.2	Gebiedsbescherming	18
5.4.2.1	Natura 2000-gebieden	18
5.4.2.2	Natuurnetwerk Nederland	19
5.5	Niet gesprongen explosieven	20
5.6	Water	20

Bijlagen

Bijlage 1 Onderbouwing landschap en cultuurhistorie

Bijlage 2 Verkennend bodemonderzoek

Bijlage 3 Nader bodemonderzoek

Bijlage 4 Waterbodemonderzoek

Bijlage 5 Natuurtoets

Bijlage 6 Bestuurlijk rechtsoordeel ODH

Bijlage 7 Historisch vooronderzoek Niet Gesprongen Explosieven

Bijlage 8 Waterhuishoudkundig onderzoek

Bijlage 9 Onderzoek toepassing waterijzer

1 Inleiding

Polder Westveen maakt onderdeel uit van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haeck (Aanwijzingsbesluit Ministerie van Economische Zaken, 2013) en is tevens begrensd als onderdeel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN).

1.1 Aanleiding en doel

Voor het project Inrichting polder Westveen zijn doelen vastgesteld ten aanzien van de realisatie van Natura 2000-doelen en voltooiing van het NNN. Dit zijn de volgende doelen:

- Het leveren van een bijdrage aan de realisatie van drie instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen en De Haeck, waarvan Westveen deel uitmaakt, te weten het behoud van de omvang en de kwaliteit van het leefgebied van de purperreiger, grote zilverreiger respectievelijk smient door versterking van hun leefgebied;
- Het uitvoeren van ontsnipperingsmaatregelen voor het leefgebied van de otter: het aanleggen van (veen)moeras en natuurvriendelijke oevers (NNN);
- Het ontwikkelen van de natuurtypen kruiden- en faunarijk grasland (inclusief natuurvriendelijke oevers) en behoud van hoog- en laagveenbos (als Natura 2000-doelstelling);
- De ontwikkeling van nat schraalland;
- Het geven van een kwaliteitsimpuls aan de natuur door verbetering van de waterkwaliteit;
- De ontwikkeling van het leefgebied van de gestreepte waterroofkever (water- en oevervegetatie, helder water) en noordse woelmuis (moeras, nat structuurrijk schraalland);
- De versterking van het leefgebied (foerageergebied) van de zwarte stern (helder water, vis, grote insecten).

Voor het behalen van deze doelstellingen zijn in het gebied diverse beheermaatregelen nodig. Ook wordt er gewerkt aan de verbetering van het watersysteem. Daarbij gaat het om baggeren, het graven van nieuwe watergangen, het verwijderen van een watergang, het verwijderen van dammen, het aanbrengen van duikers in bestaande dammen, het verwijderen van stuwtjes en het verlagen van het waterpeil.

1.2 Mer-beoordeling: waarom?

De mer-procedure is van toepassing op activiteiten waarvan vaststaat dat er aanzienlijke milieueffecten kunnen optreden. Voor de herinrichting van polder Westveen ten behoeve van de realisatie van de gestelde Natura 2000-doelstellingen zijn fysieke, ruimtelijke maatregelen nodig. Om deze herinrichting juridisch-planologisch mogelijk te maken en te borgen, wordt een projectbesluit opgesteld. Voor het uitvoeren van de ruimtelijke maatregelen moet vooraf beoordeeld worden of nadelige gevolgen voor het milieu optreden.

Het Omgevingsbesluit bevat in bijlage V de lijst van gevallen waaruit kan worden opgemaakt welke projecten mer-(beoordelings)plichtig zijn. De voorgenomen uit te voeren activiteiten vallen onder de volgende categorieën van bijlage V bij het Omgevingsbesluit:

1. Categorie B2 'Winning van mineralen door afbaggering van de zee-, meer- of rivierbodem'
2. Categorie J12 'Landinrichtingsprojecten'

Voor een project als bedoeld in B2 geldt een directe mer-plicht bij winning, wijziging of uitbreiding op de Noordzee. Bij project Westveen vindt minerale winning van fosfor plaats bij de baggerwerkzaamheden van de waterbodem, maar niet in de Noordzee. Vanuit categorie B2 geldt daarom een mer-beoordelingsplicht. Voor een project als bedoeld in J12 zijn geen gevallen aangewezen waarin een directe mer-plicht geldt. Voor de herinrichting van polder Westveen geldt daarom vanuit beide categorieën een mer-beoordelingsplicht.

In kolom 4 van bijlage V bij het projectbesluit is voor categorie B2 de omgevingsvergunning voor een ontgrondingsactiviteit het mer-beoordelingsplichtige besluit. Voor categorie J12 is dat het omgevingsplan. Op grond van artikel 11.6 lid 3 Omgevingsbesluit is in dit geval het projectbesluit het mer-beoordelingsplichtige besluit in plaats van deze genoemde besluiten in kolom 4 van bijlage V bij het Omgevingsbesluit.

1.3 Leeswijzer

Deze notitie sluit aan bij de indeling zoals vermeld in Bijlage III van de EG-richtlijn milieueffectbeoordeling Richtlijn 2011/92/EU. Hoofdstuk 2 bevat het wettelijk kader omtrent de mer-beoordelingsnotitie. Hoofdstuk 3 en 4 beschrijven achtereenvolgens de kenmerken en de plaats van het project. Vervolgens wordt in hoofdstuk 5 de voorziene (milieu)effecten van het plan op de omgeving toegelicht. Tot slot zijn in hoofdstuk 6 de conclusies getrokken.

2 Wettelijk kader mer-beoordeling

2.1 Algemeen

Het doel van de mer-verplichting is om te verzekeren dat de milieubelangen een volwaardige plaats krijgen in de besluitvorming die nodig is voor de uitvoering van projecten. Besluiten over activiteiten met ingrijpende gevolgen voor het milieu kunnen alleen verantwoord worden genomen indien de verwachte milieugevolgen van tevoren goed bekend zijn. Daarom is al in de jaren zeventig van de vorige eeuw het instrument milieueffectrapportage ("mer") procedure ontwikkeld. Een gedegen onderzoek voorafgaande aan milieurelevante besluiten waarborgt dat milieubelangen vooraf een volwaardige plaats krijgen in de besluitvorming.

2.2 Wanneer geldt een mer-(beoordelings)plicht?

Er bestaan drie hoofdsporen die bepalen of een activiteit mer-(beoordelings)plichting is:

1. De activiteit of het project staat in kolom 1 van **Bijlage V** bij het **Omgevingsbesluit**. Daarbij wordt er voldaan aan de gevallen zoals aangegeven in kolom 2 of kolom 3 én wordt er een plan, programma, besluit of vergunning gemaakt danwel gewijzigd, zoals opgenomen in kolom 4;
2. Er moet, vanwege mogelijke nadelige effecten op de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied, een **passende beoordeling** gemaakt worden **in combinatie met een wettelijk of bestuursrechtelijk voorgeschreven plan of programma**. Afhankelijk van de grootte van het gebied en het bevoegd gezag geldt er een plan-mer-beoordelingsplicht (kleiner dan 5% van het totale gemeentelijke grondgebied en de gemeenteraad is het bevoegd gezag) danwel een directe plan-mer-plicht;
3. Het project is niet direct mer-plichtig (het valt niet onder hoofdspoor 1 en/of 2), maar er **worden toch aanzienlijke effecten verwacht**.

Artikel 16.43 van de Omgevingswet regelt wanneer een project mer van toepassing is. Voor die toets wordt gebruik gemaakt van een tabel. Deze tabel staat in Bijlage V bij het Omgevingsbesluit. In de tabel staan vier kolommen. Voldoet het voorgenomen project aan de omschrijving in kolom 1, dan moet worden gekeken naar welk besluit in kolom 4 staat.

Als het voorgenomen project voldoet aan de voorwaarden van kolom 2, dan is er sprake van een project-mer-plicht (spoor 1).

Als het voorgenomen project voldoet aan de voorwaarden in kolom 3, dan is er sprake van een project-mer-beoordelingsplicht. In een project-mer-beoordeling toetst het bevoegd gezag of er bij het project aanzienlijke milieueffecten kunnen optreden. Hiervan zijn 2 uitkomsten mogelijk:

1. Het bevoegd gezag oordeelt dat aanzienlijke milieueffecten niet zijn uitgesloten: een mer-procedure moet worden doorlopen en er moet zo nodig een milieueffectrapport (MER) worden gemaakt.
2. Het bevoegd gezag oordeelt dat aanzienlijke milieueffecten zijn uitgesloten: er is geen mer nodig er hoeft geen MER te worden gemaakt.

2.3 Toetsing aan bijlage V van het Omgevingsbesluit: de procedure

Het in hoofdstuk 1 beschreven voorgenomen project is getoetst aan het in voorgaande paragraaf beschreven wettelijk kader. Hieronder volgt de uitgevoerde toetsing. Daarbij staan twee vragen centraal:

1. Zijn de activiteiten, die worden ondernomen om tot de gewenste herinrichting van Westveen te komen, genoemd in bijlage V van het Omgevingsbesluit en zo ja,

2. Dient er een programma, plan, besluit of vergunning genomen, verkregen danwel gewijzigd te worden, op grond waarvan de initiatiefnemer toestemming verkrijgt om het project uit te voeren?

Bijlage V van het Omgevingsbesluit bevat twee relevante activiteiten voor het voornemen van dit project. De voorgenomen activiteiten voor de herinrichting van Westveen vallen onder categorie B2 'Winning van mineralen door afbaggering van de zee-, meer- of rivierbodem' en categorie J12 'Landinrichtings-projecten'. Categorie K9 'Structurele verlaging van het (streef)peil van een oppervlaktewater' is voor dit project niet van toepassing, ondanks dat het oppervlaktewaterpeil wordt verlaagd. Met dit project wordt namelijk niet voldaan aan de opgenomen drempelwaarden in kolom 3 van die categorie. Het projectgebied maakt weliswaar deel uit van een Natura 2000-gebied, maar heeft een totale oppervlakte van 87 hectare. De beoogde verlaging van het peil met 5 cm en de totale oppervlakte van het gebied blijven echter ruim onder de drempelwaarden van respectievelijk 16 cm en 200 hectare in kolom 3. Op grond daarvan leidt deze activiteit niet tot een mer-beoordelingsplicht voor het onderhavige projectbesluit. In Tabel 2-1 zijn de relevante categorieën vanuit bijlage V bij het Omgevingsbesluit opgenomen.

Tabel 2-1 Toetsing relevante projecten uit bijlage V bij het Omgevingsbesluit¹

Categorienummer	Kolom 1 Projecten	Kolom 2 Gevallen waarin de mer- plicht geldt	Kolom 3 Gevallen waarin de mer- beoordelings plicht geldt	Kolom 4 Besluiten als bedoeld in artikel 11.6, derde lid, onder c, van dit besluit
B2	Winning van mineralen door afbaggering van de zee-, meer- of rivierbodem	Winning, wijziging of uitbreiding op de Noordzee van: 1. een winplaats van 500 ha of meer of het winnen van 10.000.000 m3 of meer; of 2. meerdere winplaatsen, die samen 500 ha of meer omvatten, of 10.000.000 3. of meer betreffen en in elkaars nabijheid liggen.	Winning, wijziging of uitbreiding	Omgevingsvergunning voor een ontgrondingsactiviteit
J12	Landinrichtings-projecten	N.v.t.	Aanleg, wijziging of uitbreiding	Het omgevingsplan

Voor een project als bedoeld in B2 geldt een directe mer-plicht bij winning, wijziging of uitbreiding op de Noordzee. Bij project Westveen vindt minerale winning van fosfor plaats bij de baggerwerkzaamheden van de waterbodem, maar niet in de Noordzee. Daarmee wordt niet voldaan aan de drempelwaarden uit kolom 2. Voor een project als bedoeld in J12 zijn in kolom 2 geen gevallen aangewezen waarin een directe mer-plicht geldt.

In kolom 4 staan de besluiten genoemd waarvoor de project-mer c.q. mer-beoordeling moet worden verricht. Voor categorie B2 betreft dit de omgevingsvergunning voor een ontgrondingsactiviteit en voor categorie J12 het omgevingsplan. Provincie Zuid-Holland moet een projectbesluit nemen ten behoeve van de herinrichting van Westveen. Op grond van artikel 11.6 lid 3 Omgevingsbesluit is in dit geval het projectbesluit het mer-beoordelingsplichtige besluit in plaats van het genoemde besluit in kolom 4 van bijlage V bij het Omgevingsbesluit. Daarmee is er sprake van een te nemen besluit (kolom 4 in Tabel 2-1). Aan de drempelwaarden voor deze activiteiten waarvoor een directe mer-plicht geldt wordt niet voldaan (kolom 2 in Tabel 2-1). Er is hier sprake van activiteiten die:

- voorkomen in kolom 1 van bijlage V bij het Omgevingsbesluit, en;
- niet voldoen aan de drempelwaarden uit kolom 2, en;

¹ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0041278/2024-05-07#BijlageV>

- voorkomen in de aangewezen gevallen in kolom 3, en;
- mogelijk gemaakt wordt door een besluit in kolom 4.

Daarmee kan worden geconcludeerd dat er sprake is van een mer-beoordelingsplichtig project.

Vanwege de mer-beoordelingsplicht dient onderzocht te worden of de activiteit belangrijke nadelige gevolgen heeft voor het milieu, gelet op de omstandigheden als bedoeld in bijlage III van de EEG-richtlijn milieueffectbeoordeling (zie §2.4). Deze omstandigheden betreffen de kenmerken van het project, de plaats van het project en de kenmerken van de potentiële (milieu)effecten.

Provincie Zuid-Holland zal aan de hand van deze mer-beoordeling moeten besluiten of er belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu zijn te verwachten en of een mer-procedure moet worden doorlopen. Het mer-beoordelingsbesluit moet aan het projectbesluit worden toegevoegd. Met deze aanmeldnotitie verzoekt Provincie Zuid-Holland te beoordelen of een mer nodig is. Deze notitie bevat de benodigde informatie die voor deze beoordeling nodig is.

2.4 Inhoudsvereisten bij een mer-beoordelingsplicht

Bij het uitvoeren van een mer-beoordeling worden de inhoudelijke vereisten zoals opgenomen in bijlage III van de Europese richtlijn 2011/92/EU (art. 4, lid 3) aangehouden. Bijlage III bevat een gedetailleerde beschrijving van de factoren en selectiecriteria die daarbij in aanmerking moeten worden genomen, zie Tabel 2-2. In deze bijlage III staan de volgende drie hoofdcriteria centraal:

- de kenmerken van het project;
- de plaats van het project;
- de kenmerken van de potentiële effecten.

Tabel 2-2 EG-richtlijn milieueffectbeoordeling

BIJLAGE III EG-Richtlijn milieueffectbeoordeling

1. Kenmerken van de projecten

Bij de kenmerken van de projecten moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

- de omvang van het project;
- de cumulatie met andere projecten;
- het gebruik van natuurlijke hulpbronnen;
- de productie van afvalstoffen;
- verontreiniging en hinder;
- risico van ongevallen, voornamelijk gelet op de gebruikte stoffen of technologieën.

2. Plaats van de projecten

Bij de mate van kwetsbaarheid van het milieu in de gebieden waarop de projecten van invloed kunnen zijn

moet in het bijzonder in overweging worden genomen:

- het bestaande grondgebruik;
- de relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied;
- het opnamevermogen van het natuurlijke milieu, met in het bijzonder aandacht voor de volgende typen gebieden:
 - a. wetlands;
 - b. kustgebieden;
 - c. berg- en bosgebieden;
 - d. reservaten en natuurparken;
 - e. gebieden die in de wetgeving van de lidstaten zijn aangeduid of door die wetgeving worden beschermd; speciale beschermingszones, door de lidstaten aangewezen krachtens Richtlijn 79/409/EEG en Richtlijn 92/43/EEG;
 - f. gebieden waarin de bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden;
 - g. gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid;
 - h. landschappen van historisch, cultureel of archeologisch belang.

3. Kenmerken van het potentiële effect

Bij de potentiële aanzienlijke effecten van het project moeten in samenhang met de criteria van de punten 1 en 2 in het bijzonder in overweging worden genomen:

- het bereik van het effect (geografische zone en grootte van de getroffen bevolking);
- het grensoverschrijdende karakter van het effect;
- de orde van grootte en de complexiteit van het effect;
- de waarschijnlijkheid van het effect;
- de duur, de frequentie en de omkeerbaarheid van het effect.

3 Kenmerken van het project

3.1 Aard en omvang van het project

Westveen ligt in de gemeente Nieuwkoop, tussen de Nieuwkoopse Plassen, de Noordse Buurt, de Kromme Mijdrecht en het dorp Woerdense Verlaat. Het gebied heeft een oppervlakte van ongeveer 87 hectare en bestaat nu voornamelijk uit landbouwgrond en natuur. Aan de randen van het plangebied zijn diverse woningen en agrarische bedrijven gelegen. In het oosten van het gebied ligt de Westveense Molen die tevens beschermd is middels een molenbiotop. Ten zuiden van het plangebied ligt de dorpskern Woerdense Verlaat. De ingreep omvat het verbeteren van het watersysteem. Daarbij gaat het om baggeren, het graven van nieuwe watergangen, het verwijderen van een watergang, het verwijderen van dammen, het aanbrengen van duikers in bestaande dammen en het verwijderen van stuwtjes. Daarnaast zijn diverse maatregelen voor het beheer van het gebied nodig. In totaal is de doorlooptijd van de werkzaamheden ongeveer 3 jaar. Deze werkzaamheden worden overdag uitgevoerd. Het project wordt uitgevoerd in twee fases, zoals weergegeven in onderstaande figuur. De start van de (bagger)werkzaamheden in Westveen 1 is het meest aannemelijk vanaf het najaar van 2025, aangezien dan geen sprake meer zal zijn van broedende vogels. Gezien de omvang van de eerste fase zullen de werkzaamheden in eind maart 2027 (met een onderbreking in het broedseizoen in 2026) gereed kunnen zijn, dat wil zeggen vóór het broedseizoen van dat jaar. Wanneer de baggerwerkzaamheden in maart zouden worden gestart, is er een reëel risico aanwezig dat bij verplaatsing van de baggerwerkzaamheden naar een ander vak er broedende vogels aanwezig zijn die de voortgang van het werk beperken. Het is ondoenlijk en ook niet wenselijk om het gehele projectgebied door verstoring broedvogelvrij te houden.

Figuur 3-1 Fasering inrichting Westveen (links fase 1 en rechts fase 2)

3.2 Cumulatie met andere projecten

Cumulatie met andere projecten heeft betrekking op ontwikkelingen die in de nabijheid van het project spelen waardoor er mogelijk cumulatie (van effecten) kan optreden bij realisatie van activiteiten. Programmabureau Veenweiden Gouwe Wiericke geeft invulling aan de opgave om in de Noordse Buurt in het kader van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) natuur te realiseren. Anderzijds wordt in het project invulling gegeven aan de opgave van de gemeente Nieuwkoop bos met een recreatieve functie te realiseren. Er is een positieve samenhang aanwezig met dit project aangezien de in Westveen vrijkomende bagger en grond voor het grootste deel weer worden toegepast in de inrichting van Noordse Buurt. De beide projecten worden door Programmabureau Veenweiden Gouwe Wiericke middels één aanbesteding op de markt gezet (bouwteam). Er zal niet of nauwelijks sprake zijn van cumulatieve effecten aangezien de werkzaamheden in Westveen en Noordse Buurt gefaseerd achter elkaar worden uitgevoerd. In de directe nabijheid van het project spelen verder geen andere projecten waarmee cumulatie van effecten te verwachten is.

3.3 Het gebruik van natuurlijke hulpbronnen

Natuurlijke hulpbronnen zijn alle in de natuur aanwezige stoffen die van economisch nut kunnen zijn. Naast natuurlijke grondstoffen, die in productieprocessen gebruikt worden, maken hulpbronnen (economische) activiteiten mogelijk. De toetsing blijft beperkt tot het gebruik van natuurlijke hulpbronnen die binnen dan wel in de directe nabijheid van het projectgebied voorkomen. Tijdens de uitvoeringsfase wordt naar verwachting gebruik gemaakt van niet-hernieuwbare hulpbronnen door inzet van mobiele werktuigen (o.a. kraanmachines, graafmachines, shovels en aggregaten) en vindt er transport van en naar het projectgebied plaats (vrachtverkeer en vervoer van personeel). De herinrichting van polder Westveen legt verder geen bijzonder beslag op natuurlijke hulpbronnen.

3.4 De productie van afvalstoffen

De werkzaamheden in Westveen hebben als gevolg dat grond en baggerspecie als afvalstof vrijkomt. Uit het nader bodemonderzoek is gebleken dat op twee locaties verontreiniging aanwezig is. Deze bagger wordt afgevoerd naar een erkende verwerker die de grond reinigt. Het hergebruik van grond, waarvan is beoordeeld dat deze geschikt is voor hergebruik, wordt zo veel mogelijk toegepast. Voor wat betreft de verplaatsing van bagger vanuit Westveen naar Noordse Buurt is hydraulisch transport per leiding de enige realistische optie. Vanuit Westveen zal het leidingwerk naar de Noordse Buurt via de oostzijde de recreatieparken passeren. Het langste leidingtracé vanuit het zuidwesten van Westveen naar het noorden in de Noordse Buurt is ca. 2.700 meter. Indien de bagger op een andere wijze wordt verplaatst, dient rekening gehouden te worden met de aandachtspunten zoals beschreven in de volgende alinea. Het is wenselijk dat ook de te ontgraven grond van de percelen en plasoevers in Noordse Buurt zal worden toegepast. Ook voor deze grond is hydraulisch transport een realistische optie waarmee 'schadelijk' transport per as wordt vermeden.

Afvoer van bagger rechtstreeks vanuit Westveen per vrachtwagen via de weg naar een erkende verwerker kan plaatsvinden voor de niet-toepasbare bagger (aanwezig op twee locaties) en voor de niet-verspreidbare bagger die in het zuidelijk deel vrijkomt. De slechte bereikbaarheid langs de aanwezige bebouwing en via de parallelweg langs de N463 is een aandachtspunt en kritisch voor de uitvoering. Het is wenselijk dat de bagger in beunen (bakken) geladen wordt en vanaf de openbare weg bereikbare locaties wordt overgeslagen in transportmiddelen per vrachtwagen via de weg.

De voorgenomen activiteiten produceren geen relevante afvalstoffen die in het bijzonder in overweging moeten worden genomen.

3.5 Verontreiniging en hinder

Eventuele verontreiniging en hinder die de herinrichting van Westveen met zich meebrengt, heeft te maken met de uitvoeringswerkzaamheden. Het baggeren, graven van nieuwe watergangen en realiseren van dammen wordt uitgevoerd met machines die geluid en trillingen veroorzaken. Hoofdstuk 5 gaat nader in op de potentiële effecten van milieuthema's op de omgeving. Met het in acht nemen van de juiste werkvoorschriften / normen is het ontstaan van verontreinigingen niet te verwachten. Belangrijke nadelige effecten tijdens de aanlegfase (als gevolg van het in te zetten materieel en daarmee geluidhinder, luchtkwaliteit en gezondheid) worden niet verwacht.

3.6 Risico van ongevallen

Er wordt geen toename van het risico op ongevallen verwacht. In het gebied wordt niet gewerkt met gevaarlijke stoffen. De activiteiten in het plangebied leveren in de aanlegfase en gebruiksfase geen extra risico op milieukundige ongevallen. Het plan heeft geen relevante emissie van gevaarlijke/verontreinigende stoffen die schadelijk zijn voor de menselijke gezondheid. Ook worden geen nieuwe kwetsbare objecten mogelijk gemaakt. Tijdens de uitvoering wordt er conform de Arbowet en een integraal veiligheidsplan gewerkt, waardoor de kans op ongevallen tijdens de aanlegfase tot een minimum worden beperkt.

4 Plaats van het project

4.1 Ligging van het projectgebied en bestaand grondgebruik

Het projectgebied is gelegen ten oosten van Nieuwkoop en de Nieuwkoopse Plassen en ten zuiden van Mijdrecht. Het ligt nabij de grens van de provincies Zuid-Holland en Utrecht. Polder Westveen wordt ontsloten via de N463. De oostkant van het projectgebied grenst aan de watergang Kromme Mijdrecht. Het huidige grondgebruik is voornamelijk agrarisch en natuur. Buiten de woonkavels bestaan de meeste particuliere percelen uit grasland, waarop op extensieve wijze hobbymatig graasdieren worden gehouden. Op enkele particuliere percelen bevindt zich (tevens) hoog- en laagveenbos. In het noorden van de polder, buiten het plangebied, bevinden zich twee recreatieparken, Madeira en De Visotter. In onderstaande afbeeldingen is de ligging van het projectgebied weergegeven.

Figuur 4-1 Globale ligging projectgebied (rode cirkel)

Figuur 4-2 Ligging projectgebied meer in detail (rood omlijnd)

4.2 Relatieve rijkdom aan en de kwaliteit en het regeneratievermogen van de natuurlijke hulpbronnen van het gebied

Vernieuwbare hulpbronnen zijn onder andere de zogenaamde ecosysteemdiensten, de 'diensten' die door een ecosysteem aan de mens worden geleverd. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld drinkwater of 'regulerende diensten' als de bestuiving van gewassen door insecten en bodemvormende processen. Geleverde 'culturele diensten' betreffen bijvoorbeeld de gelegenheid tot recreatie. Ten slotte zijn er de ecologische 'diensten', die de eerdergenoemde diensten ondersteunen: met name de plaatselijke soortenrijkdom of biodiversiteit.

De locatie heeft bijzondere rijkdom aan natuurlijke hulpbronnen. Westveen kent een diversiteit aan plant- en diersoorten en is daarmee van belang voor ecologische diensten. Daarnaast staat de Westveense Molen in het plangebied dat cultuurhistorische waarde heeft. Ook culturele diensten maken daarom onderdeel uit van de relatieve rijkdom van het gebied. Als gevolg van het planvoornemen worden de ecologische diensten versterkt en de culturele diensten niet aangetast. Dit wordt nader toegelicht in respectievelijk paragraaf 5.4 en 5.2.

4.3 Opnamevermogen van het natuurlijke milieu

Het opnamevermogen van het natuurlijke milieu heeft te maken met de gevoeligheid van gebieden voor ontwikkelingen. In het kader van deze mer-beoordeling is een analyse gedaan naar het voorkomen van en het mogelijke effect van de ontwikkeling op zogenaamde gevoelige gebieden, zoals gedefinieerd in bijlage III van de Richtlijn. Echter, behalve gebieden die op grond van de richtlijn als gevoelig worden beschouwd, zijn er ook gebieden krachtens nationale en provinciale regels waar in het kader van deze mer-beoordeling

rekening mee dient te worden gehouden. In Tabel 4-1 wordt geanalyseerd of het planvoornemen een potentieel nadelig effect heeft op de typen gevoelige gebieden in Nederland. De inhoudelijke beoordeling van de effecten is beschreven in hoofdstuk 5.

Tabel 4-1 Overzicht gevoelige gebieden bijlage III Richtlijn

Type gebied	Juridisch kader	Relevant voor het perceel
Wetlands	Conventie van Ramsar	Nee. Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van Wetlands.
Kustgebieden	Conventie van Ramsar	Nee. Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van Kustgebieden.
Berg- en bosgebieden	Omgevingswet	Nee. Het projectgebied maakt geen onderdeel uit van Berg- en bosgebieden.
Reservaten en natuurparken	- Nationale Landschappen zijn benoemd in de Nota Ruimte - Nationale Parken zijn onderdeel van de NNN	Ja. Het projectgebied maakt onderdeel uit van Reservaten en natuurparken, als onderdeel van Natuurnetwerk Nederland.
Speciale beschermingszones, door de lidstaten aangewezen krachtens Richtlijn 79/409/EEG (Vogelrichtlijn) en Richtlijn 92/43/EEG (Habitatrichtlijn)	Omgevingswet	Ja. Het projectgebied is onderdeel van Natura 2000-gebied "Nieuwkoopse Plassen & De Haack".
Gebieden waarin de bij communautaire wetgeving vastgestelde normen inzake milieukwaliteit reeds worden overschreden	Omgevingswet	Nee. Het planvoornemen maakt geen kwetsbaar object mogelijk. Tijdens de aanlegfase kan sprake zijn van enige overlast door geluid en trillingen.
Gebieden met een hoge bevolkingsdichtheid	Provinciale verordening	Ja. Het projectgebied ligt aan de rand van het woongebied in Woerdense Verlaat. In het plangebied komen woonfuncties voor. Er vinden geen risicovolle activiteiten plaats.
Landschappen van - historisch belang - cultureel belang - archeologisch belang	- Verdrag van Malta - Erfgoedwet - Streekplan/Provinciale verordening - Gemeentelijk beleid	Ja. Het projectgebied maakt onderdeel uit van een gebied met archeologisch belang (dubbelbestemming Waarde – Archeologie). Par 5.1 gaat nader in op de eventuele effecten op deze archeologische waarde.

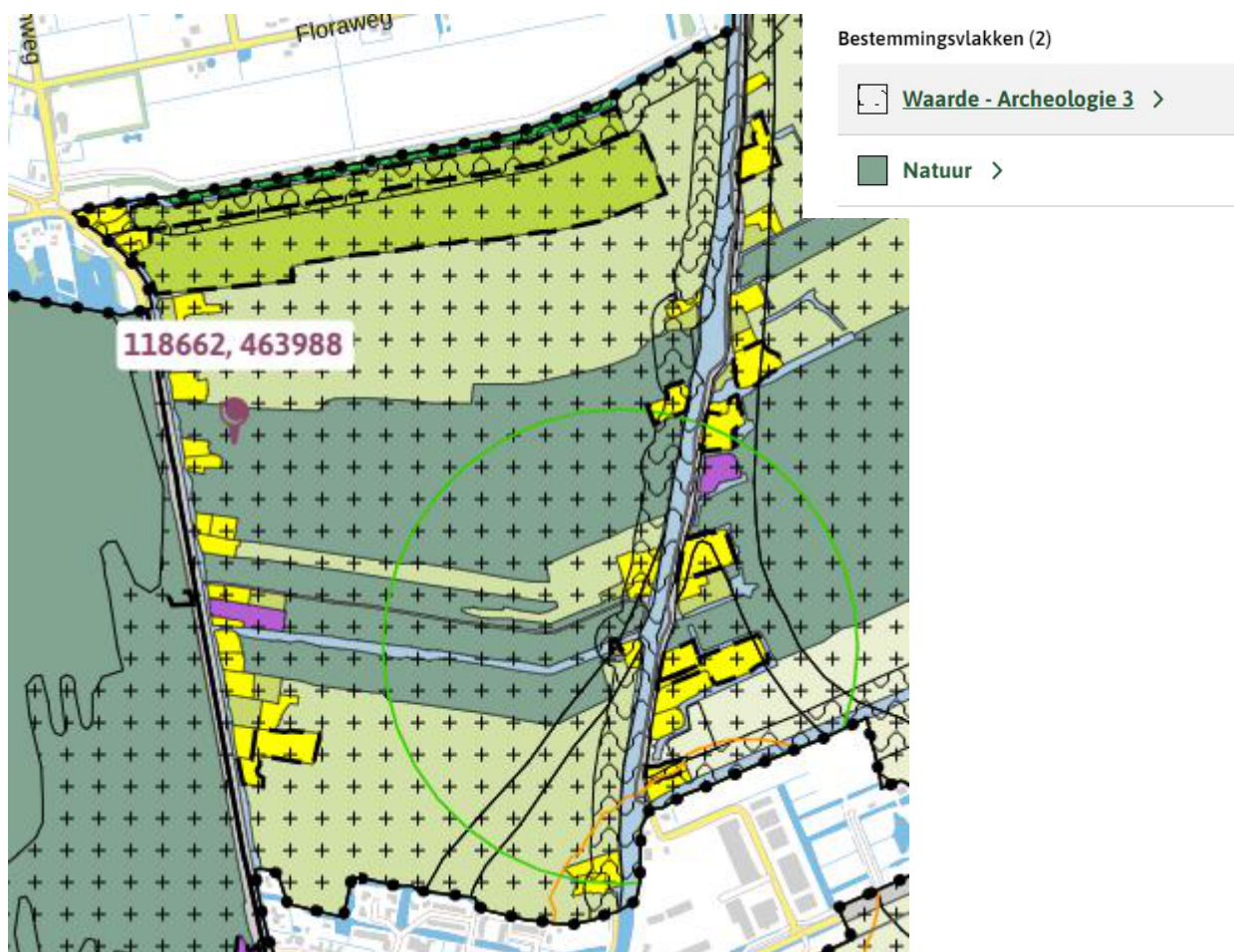
5 Kenmerken van de potentiële effecten

Voor dit project zijn in 2022 en 2023 onderzoeken uitgevoerd. Deze onderzoeken worden gebruikt ter motivering van het op te stellen projectbesluit voor Westveen.

Voor dit project zijn voor de invoering van de Omgevingswet in 2024 onderzoeken uitgevoerd. Daarom wordt in de onderzoeken nog verwezen naar oude wetgeving (zoals de Wet natuurbescherming, Wet bodembescherming of Erfgoedwet). Voor het beoordelen van de milieueffecten in het kader van deze mer-beoordeling werkt dit niet belemmerend. Het inhoudelijk uitvoeren van de onderzoeken, voor de aspecten die in het kader van deze mer-beoordeling van belang zijn, wijzigt niet onder de Omgevingswet. De uitgevoerde onderzoeken zijn derhalve bruikbaar voor het bepalen van de potentiële milieueffecten.

5.1 Archeologie

Ter plaatse van het projectgebied geldt het Omgevingsplan van de gemeente Nieuwkoop. Hierin is het bestemmingsplan 'Landelijk gebied Nieuwkoop (vastgesteld 3 november 2016) van rechtswege onderdeel. Binnen dit bestemmingsplan geldt een archeologische verwachting en zijn de dubbelbestemmingen 'Waarde – Archeologie 1' en 'Waarde – Archeologie 3' ten aanzien van archeologie opgenomen', zie Figuur 5-1. Het verschil tussen beiden dubbelbestemmingen is de archeologische verwachtingswaarden op de betreffende locaties; in de dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 1' is deze verwachting hoger.

Figuur 5-1 Dubbelbestemming 'Waarde – Archeologie 3' binnen het bestemmingsplan Landelijk gebied Nieuwkoop (van rechtswege Omgevingsplan gemeente Nieuwkoop) (bron: omgevingswet.overheid.nl/regels-op-de-kaart)

In het plangebied zijn geulafzettingen (waarschijnlijk een oude loop van de Kromme Mijdrecht) aanwezig met redelijke tot grote kans op archeologische sporen. De laag waarin deze sporen mogelijk aanwezig zijn ligt tenminste 3 meter diep onder maaiveld, dus het is niet te verwachten dat plagwerkzaamheden of oeververgravingen deze laag zullen raken. In de overige delen van het plangebied is de trefkans op archeologische waarden laag. Het provinciaal-, Rijks- en Europees beleid is gericht op bescherming van het archeologisch erfgoed. Behoud in situ (behoud van archeologische vondsten in de grond ter plaatse) is het uitgangspunt van provincie.

Conclusie

Belangrijke nadelige gevolgen voor het onderdeel archeologie worden niet verwacht.

5.2 Cultuurhistorie

De impact van de herinrichting van Westveen op aanwezige cultuurhistorische waarden is in een notitie beoordeeld. Dit is bijgevoegd als bijlage 1.

Polder Westveen is een veenweidepolder en maakt onderdeel uit van de veenweidegebieden in het Hollands Plassengebied/Groene Hart. Internationaal staan deze veenweidepolders bekend als unieke en karakteristieke Nederlandse landschappen. Het veenweidelandschap van Westveen is in de laatste eeuwen nauwelijks veranderd en daardoor een echt historisch landschap.

Westveen heeft een slagenlandschap dat dooraderd is met sloten, die hier en daar plasjes vormen, en bospercelen, die werken als coulissen. Daardoor heeft het gebied grotendeels een kleinschalig en tamelijk besloten karakter. De ontginningsstructuur van polder Westveen is nog goed te herkennen. Duidelijk zichtbaar vanaf de kade langs de Kromme Mijdrecht is de knik in de verkaveling. De rivier de Kromme Mijdrecht, de polderkade, de strokenverkaveling en de Westveense Molen zijn kenmerkende elementen van dit veenweidelandschap.

Molenbiotoop

Binnen het projectgebied komt een molenbiotoop voor. Het betreft de Westveense Molen, een poldermolen uit 1676. De molen is destijds gebouwd ten behoeve van de bemaling van de polder Westveen. Nu heeft de molen waterstaatkundig nog maar een zeer beperkte functie; in overleg met het waterschap wordt bij een neerslagoverschot in de polder de molen ingezet om een bijdrage te leveren aan het wegpompen van het overschot aan water naar de Kromme Mijdrecht.

De molen vormt een eenheid met de polder en is vanwege het open karakter van het zuidelijk deel van de polder vanuit de kern Woerdense Verlaat goed waarneembaar. De vrijwaringszones binnen 100 meter en 400 meter afstand van de Westveense Molen, zoals ook vastgelegd in het huidige bestemmingsplan 'Landelijk gebied Nieuwkoop' (van rechtswege onderdeel van het omgevingsplan gemeente Nieuwkoop), beslaan een groot deel van de polder. Hiervoor zijn de volgende bepalingen van kracht:

- Binnen een straal van 100 meter, gerekend vanuit het middelpunt van de molen, mag geen nieuwe bebouwing worden opgericht of beplanting aanwezig zijn, hoger dan de onderste punt van de verticaal staande wiek;
- Binnen een straal van 100 tot 400 meter, gerekend vanuit het middelpunt van de molen, mag geen nieuwe bebouwing worden opgericht of beplanting aanwezig zijn, hoger dan 1/100 van de afstand tussen het bouwwerk of de beplanting en het middelpunt van de molen, gerekend vanaf de onderste punt van de verticaal staande wiek.

Er is een hoogteverschil van ongeveer 2 m tussen het laagste punt van de molenwieken en het maaiveld op het naastliggende perceel. Binnen 100 meter afstand van de molen mag een eventuele opgaande vegetatie (zoals een ruigte-oever) dus maximaal 2 m hoog zijn.

Met de herinrichting van Westveen wordt de bestaande landschappelijke structuur niet gewijzigd. Daarnaast worden de opgenomen bepalingen voor de molenbiotoop niet geschonden.

Petgaten en legakker

Binnen een groter veenweidegebied van de provincie Zuid-Holland, maakt Westveen deel uit van het petgaten- en legakkerlandschap van de Nieuwkoopse Plassen. Dit is een kleinschalig en dynamisch half besloten landschap met als kenmerk een afwisseling van plassen, petgaten (in verschillende stadia van verlanding) en legakkers, rietvelden, moerassen met bosjes en weilanden.

Petgaten zijn langgerekte stroken water die zijn ontstaan door het uitbaggeren van veen. Dit gebeurde met een voorgeschreven breedte. Tussen het water werden stroken van 1-5m niet uitgebaggerd: legakkers waarop het veen tot turf te drogen werd gelegd. De legakkers hadden eveneens een functie om golfslag te breken en zo erosie te voorkomen. Te smalle legakkers erodeerden door wind- en golfwerking desondanks alsnog, met steeds grotere wateroppervlaktes(plassen), als gevolg. Naast erosie heeft er echter ook verlanding plaatsgevonden, waardoor sloten en andere wateroppervlaktes (gedeeltelijk) weer dichtgroeiden.

De plassen zijn een kenmerkend onderdeel van het natte veenlandschap, deels natuurlijk en deels door turfwinning en daaropvolgende wind- en waterwerking ontstaan. Het oude ontginningspatroon is rondom de plassen nog zichtbaar in de structuur van petgaten en legakkers. De plassen vormen zowel een cultuur- als natuurlandschap met belangrijke ecologische, recreatieve en toeristische kwaliteiten en hebben een belangrijke functie in de waterhuishouding van het veenweidegebied. In polder Westveen heeft geen dussdanige erosie binnen de structuur van petgaten en legakkers plaatsgevonden dat plassen zijn ontstaan.

Naast petgaten en legakkers omvat polder Westveen kenmerken van het strokenland, gekenmerkt door een smalle en langgerekte verkaveling gescheiden door sloten. Alle delen van de polder die niet gekenmerkt worden als petgaten en legakkers, vallen onder de karakteristiek van een strokenland.

De herinrichting van Westveen sluit aan bij de huidige gebiedsidentiteit van de polder, zijnde een kleinschalig en dynamisch half besloten petgaten- en legakkerlandschap in natuurbeheer en agrarisch gebruik. De bestaande afwisseling in de aanwezige vegetatie van verschillende typen grasland en hoog- en laagveenbos blijft behouden, waarbij de natuurkwaliteit wordt versterkt en uitgebreid door extensivering en differentiëring van de bestaande graslanden naar nat schraalland en kruiden- en faunarijk grasland. Voor dit doeleinde wordt van een deel van de percelen de toplaag (20cm) geplagd. Dit betreffen geen percelen die een cultuurhistorische waarde hebben als legakker. De bestaande structuren worden in stand gehouden en op enkele plekken versterkt. De verkavelingsstructuur met smalle (leg)akkers, sloten en petgaten blijft behouden.

Conclusie

Met de inrichting van polder Westveen worden de bestaande cultuurhistorische waarden van het gebied intact gelaten. Belangrijke nadelige gevolgen voor het onderdeel cultuurhistorie worden niet verwacht.

5.3 Bodem

5.3.1 Landbodem

ATKB heeft op 29 november 2023 een verkennend bodemonderzoek uitgevoerd en op 13 december 2023 een nader bodemonderzoek. De onderzoeken zijn opgenomen in bijlagen 2 en 3. In de onderzoeken zijn het grootste deel van de voorziene te plaggen percelen, te realiseren natuurvriendelijke oevers, enkele aan te passen bestaande dammen, en de te verwijderen verlanding (waterbodem) onderzocht. In het nader bodemonderzoek van ATKB zijn hierover de volgende conclusies getrokken:

- Op basis van de resultaten van de afperkende boringen wordt de omvang van sterke grondverontreiniging met lood in de toplaag van deellocatie A2 is geschat op circa 3.210 m³.
- Op basis van de verkregen resultaten van de boringen op het te plaggen deellocatie P10, alsmede op basis van de geplaatste boringen langs de oever randen, wordt de omvang van de sterke verontreiniging met lood in de toplaag op deellocatie N11/P10 vastgesteld op circa 974 m³.
- In het grondwater is geen matige of sterke verontreinigingen met koper en lood vastgesteld. Er is geen sprake van een geval met sterke grondwaterverontreiniging; daarmee kan geconcludeerd worden dat de verontreinigingen met koper en lood immobiel van aard zijn.
- Omdat ruimschoots meer dan 25 m³ grond sterk verontreinigd is op beide locaties, is op beide locaties sprake van een (historisch) geval van ernstige bodemverontreiniging zoals bedoeld in de Wet bodembescherming. Uit de risicobeoordeling blijkt dat op beide locaties sprake is van een niet-spoedeisend geval.
- Omdat er sprake is van een geval van ernstige bodemverontreiniging in de grond, kan het bevoegd gezag sanerende maatregelen verlangen. Sanering van het geval van bodemverontreiniging is niet spoedeisend. Dat houdt in dat vaak op een natuurlijk moment sanering zal plaatsvinden, zoals bij de voorgenomen herinrichting van polder Westveen. Geadviseerd wordt om bij de ontwikkeling op de locatie, de sterk verontreinigde te plaggen laag, af te voeren naar een erkende verwerker.

Conclusie

Nadelige milieueffecten worden op basis van het uitgevoerde landbodemonderzoek niet verwacht door het treffen van de juiste (sanerings)maatregelen.

5.3.2 Waterbodem

In 2019/2020 heeft Sweco verkennend en nader waterbodemonderzoek uitgevoerd ten behoeve van het baggerplan dat voor polder Westveen was opgesteld. Op 11 april 2022 heeft Sweco de conclusies uit dit onderzoek geactualiseerd naar aanleiding van gewijzigd bodembeleid. Het onderzoek is opgenomen in bijlage 4.

Uit de onderzoeksresultaten van het waterbodemonderzoek blijkt dat het slib in een groot aantal vakken niet verspreidbaar is op aangrenzend perceel. Door de hertoetsing in 2022 (aan de strengere normen van lokaal beleid) is geconstateerd dat van twee bemonsteringsvakken het resultaat van de toetsing is gewijzigd van verspreidbaar naar niet-verspreidbaar. In één vak is deze wijziging aan de orde binnen de voorzien baggerzone. Het slib kan wel voor het grootste deel (elders) worden hergebruikt (zowel op de landbodem als in oppervlaktewater). In een tweetal vakken bevindt zich niet-toepasbare baggerspecie (> interventiewaarde).

Op 29 november 2019 zijn de Achtergrondwaarden voor PFAS gepubliceerd, waardoor de hergebruiksmogelijkheden verruimd zijn. De hergebruiksmogelijkheden zijn voor sommige sliblagen beperkt vanwege de achtergrondwaarde overschrijdingen met PFAS in het vrijkomende bagger. De meeste sliblagen zijn ook niet toepasbaar in diepe plassen. Wel kunnen de meeste sliblagen in een rijkswater toegepast worden. Geadviseerd wordt de verspreidbare bagger, waar mogelijk, op de oevers te

verspreiden. De overige herbruikbare bagger kan, afhankelijk van de concentraties aan PFAS, elders worden toegepast.

Er zijn in de asbestverdachte vakken geen asbestgehalten boven de 100 mg/kg d.s. aangetoond. Strikt genomen zijn de resultaten indicatief in verband met het tekort aan monstermateriaal. Gelet op de lage gehalten wordt niet verwacht dat gehalten boven de 100 mg/kg d.s. voorkomen. Tijdens de baggerspeciewerkzaamheden in de vakken met asbesthoudende beschoeiing dient rekening te worden gehouden met de aanwezigheid van asbest. Er kan asbesthoudend materiaal in de bagger aanwezig zijn dat tijdens het asbestonderzoek is gemist.

Conclusie

Uit het onderzoek is gebleken dat negatieve effecten ten aanzien van waterbodemonverontreinigingen niet geheel kunnen worden uitgesloten. Om deze effecten te mitigeren, wordt verontreinigde grond en bagger afgevoerd naar een erkende verwerker. Dit is wettelijk verplicht en wordt geborgd in de contractdocumenten van de aannemer. Daarmee kunnen de effecten worden voorkomen. Belangrijke nadelige gevolgen op het gebied van waterbodemon zijn daarom niet te verwachten.

5.4 Ecologie

Voor het onderdeel ecologie zijn zowel beschermde gebieden (Natura 2000 of NNN) als beschermde soorten beschouwd. Op 19 december 2023 is door Royal HaskoningDHV een natuurtoets uitgevoerd en bijgevoegd in bijlage 5.

De ontwikkeling van bloemrijke graslanden en schone sloten in Polder Westveen is in het beheerplan opgenomen als beheerplanmaatregel (natuurbeheer Polder Westveen, gericht op versterking van het foerageergebied van zwarte stern en purperreiger). Met de uitgewerkte inrichting van Polder Westveen wordt bovendien een bijdrage geleverd aan onder andere het behalen van de instandhoudingsdoelstelling van H3150 Meren met krabbenscheer en fonteinkruiden, H6410 Blauwgraslanden, H6430A Ruigten en zomen (moerasspirea), H91D0 Hoogveenbossen, gestreepte waterroofkever, bittervoorn, rivierdonderpad, noordse woelmuis, purperreiger en grote zilvereiger, zoals uitgewerkt in de Nadere doelenanalyse (Arcadis, et al., 2021). Daarmee heeft deze maatregel te gelden als een “handelingen die [is] beschreven in en [wordt] verricht overeenkomstig een beheerplan als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid [Wet natuurbescherming]”. Dit betekent dat voldaan wordt aan de voorwaarden uit artikel 2.9 lid 1, namelijk dat het voornemen onderdeel is van een beheerplan. Vervolgens geldt dat voor het voornemen vrijstelling van vergunningverlening uit de wet geldt. Conform artikel 3.8, 2.9, 2.8 en 2.7 van de Wet natuurbescherming kan het voornemen dan ook zonder aanvullende toetsing voor soortenbescherming en gebiedsbescherming worden uitgevoerd. In het beheerplan is immers aangetoond dat de betreffende maatregel noodzakelijk is om de voor het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse plassen & de Haeck geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen duurzaam te behalen en daarmee niet conflicteert. Daarbij is ook rekening gehouden met de overige natuurwaarden en belangen in het betreffende Natura 2000-gebied.

De overige verplichtingen (onderzoeksplicht, zorgplicht en dergelijke) blijven echter van kracht, evenals de noodzaak om maatregelen te treffen om effecten te voorkomen of mitigeren, zoals ook in deze merbeoordeling moeten worden beoordeeld. In navolgende paragrafen worden de effecten voor soortenbescherming en gebiedsbescherming separaat beschreven.

5.4.1 Soortenbescherming

Het projectgebied Polder Westveen is in zijn huidige vorm weinig geschikt voor beschermde soorten en/of voor soorten met een instandhoudingsdoelstelling in het Natura 2000-gebied. Echter kan niet uitgesloten worden dat soorten met een instandhoudingsdoelstelling en/of beschermde soorten in het projectgebied

aanwezig zijn. Bij de uitvoering van de werkzaamheden dienen mitigerende maatregelen genomen te worden om tijdelijke negatieve effecten op de (mogelijke) aanwezigheid van de volgende soort(groep)en zoveel mogelijk te beperken:

- Kleine modderkruiper (watergangen);
- Meervleermuis (en overige vleermuissoorten) (foeragerend);
- Noorse woelmuis (goed ontwikkelde oevers en ruigten);
- Otter (goed ontwikkelde oevers en ruigten);
- Waterspitsmuis (goed ontwikkelde oevers en ruigten);
- Broedvogels.

Deze maatregelen omvatten onder andere het één richting op werken, buiten de voorplantingsperiode van de aanwezige beschermde soorten werken, de baggerwerkzaamheden vanaf het water uit te voeren en buiten het broedseizoen te werken.

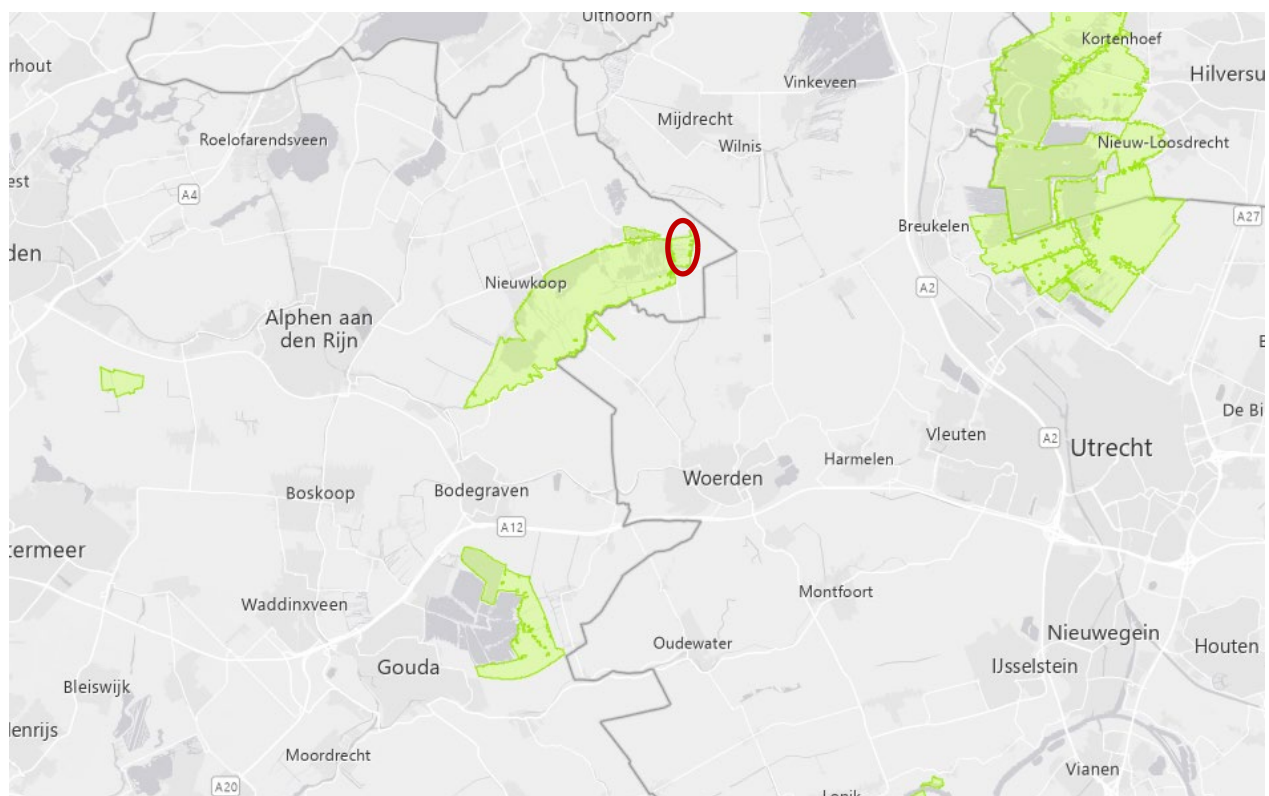
Conclusie

Het projectgebied Polder Westveen is in zijn huidige vorm weinig geschikt voor beschermde soorten en/of voor soorten met een instandhoudingsdoelstelling in het Natura 2000-gebied. Met de voorziene inrichting zal meer geschikt leefgebied ontstaan in de vorm van plas-dras oevers, kruidenrijke ruigtes, kruidenrijke graslanden en blauwgraslanden. Rekening houdend met de mitigerende maatregelen worden nadelige effecten niet verwacht.

5.4.2 Gebiedsbescherming

5.4.2.1 Natura 2000-gebieden

Het projectgebied maakt onderdeel uit van Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & de Haeck. In Figuur 5-2 is het projectgebied ten opzichte van nabije Natura 2000-gebieden weergegeven.

Figuur 5-2 Ligging van Natura 2000-gebieden ten opzichte van het projectgebied. In het rood omkaderd het projectgebied. (bron: natura2000.nl)

Het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & de Haec is aangewezen voor meerdere habitattypen. In Polder Westveen komen in de huidige situatie geen habitattypen of leefgebieden voor op locaties waar werkzaamheden zullen plaatsvinden. Negatieve effecten door ruimtebeslag zijn hierdoor uitgesloten. Door voorafgaand aan de werkzaamheden de oevers te controleren op aanwezige waarden, wordt voorkomen dat de ontwikkeling van de oevers richting habitattypen zoals Ruigten en zomen (moerasspirea) worden aangetast.

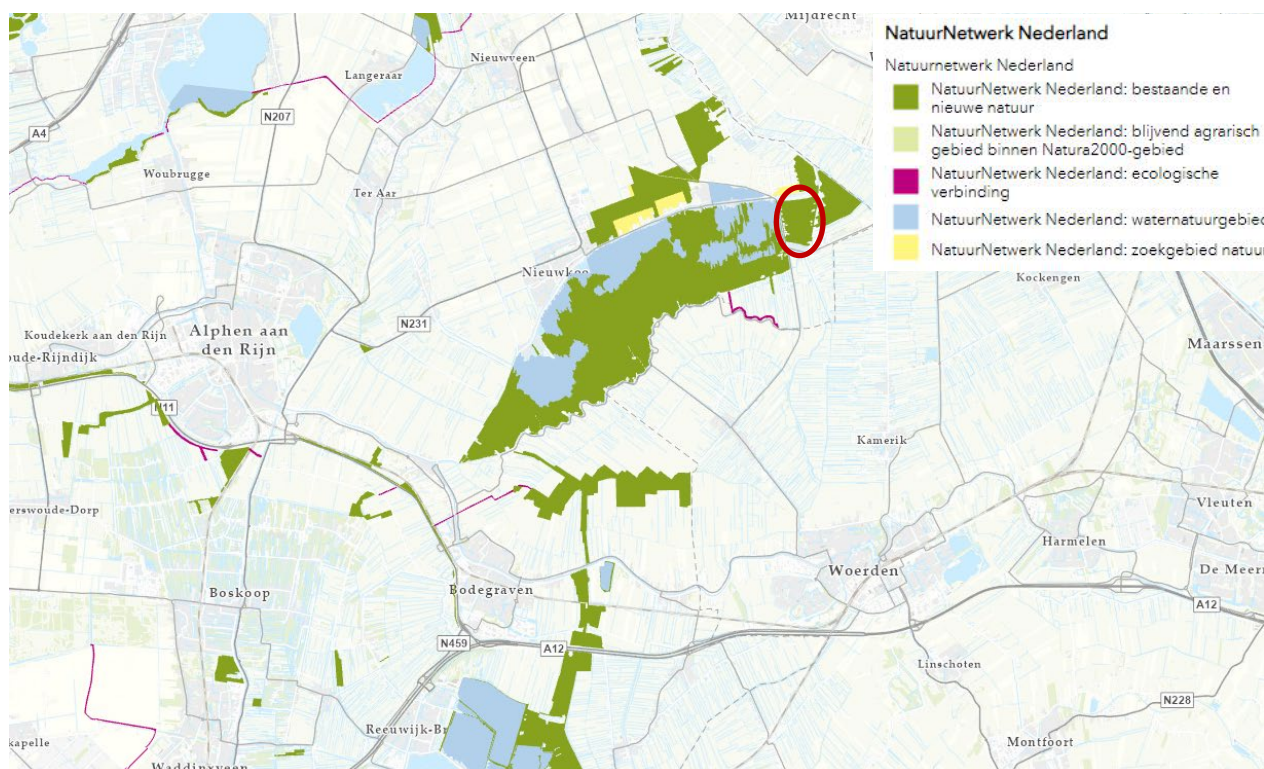
Tevens is in een bestuurlijk rechtsoordeel van Omgevingsdienst Haaglanden (bijlage 6) beoordeeld dat het project “Inrichting Westveen” direct verband houdt met het beheer en het behalen van instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & De Haec. Derhalve achten zij dat een vergunningplicht op grond van artikel 2.7, tweede lid van de Wnb niet aan de orde is.

Conclusie

Er zal geen areaal van habitattypen verloren gaan. Hiermee zijn nadelige gevolgen op Natura 2000-gebieden door de beoogde werkzaamheden uitgesloten.

5.4.2.2 Natuurnetwerk Nederland

Het plangebied maakt deel uit van Natuurnetwerk Nederland (NNN) en is in de omgevingsverordening van provincie Zuid-Holland getypeerd als bestaande en nieuwe natuur. In Figuur 5-3 is de ligging van het projectgebied ten opzichte van het NNN weergegeven.

Figuur 5-3 NNN-gebieden ten opzichte van de projectlocatie (rode cirkel)

Met de herinrichting van Westveen wordt verder bijgedragen aan de realisatie van de doelstellingen die voor dit gebied vanuit het Natuurnetwerk Nederland zijn gesteld. Het gaat daarbij met name om het treffen

van ontsnipperingsmaatregelen van het leefgebied van de otter en de (verdere) ontwikkeling van de natuurbeheertypen kruiden- en faunarijk grasland, veenmoeras, zoete plas en nat schraalland.

Conclusie

Er zal geen areaal van natuurbeheertypen verloren gaan, maar deze worden (verder) ontwikkeld. Hiermee zijn nadelige gevolgen op NNN door de beoogde werkzaamheden uitgesloten.

5.5 Niet gesprongen explosieven

Voor het aspect Niet Gesprongen Explosieven (NGE) heeft REASeuro op 6 oktober 2023 een historisch vooronderzoek conform het vigerende 'Werkveldspecifieke certificatieschema voor het systeemcertificaat opsporen conventionele explosieven' uitgevoerd in en rondom polder Westveen. Het onderzoek is bijgevoegd in bijlage 7.

Uit het raadplegen van het bronnenmateriaal blijkt dat nabij het onderzoeksgebied enkele oorlogshandelingen hebben plaatsgevonden. Uit een nadere analyse van de oorlogshandelingen is gebleken dat gedurende de meidagen van 1940 in de omgeving van Mijdrecht geen confrontaties hebben plaatsgevonden tussen de Duitse bezetter en de Nederlandse troepenmacht. In de bezettingsjaren en in het bijzonder in het eerste bezettingsjaar vonden enkele bombardementen plaats in en nabij Mijdrecht. Er zijn geen aanwijzingen aangetroffen dat de bombardementen binnen het onderzoeksgebied hebben plaatsgevonden en dat mogelijk blindgangers aldaar kunnen zijn achtergebleven.

Uit het onderzoek is gebleken dat er binnen de projectlocatie geen aanwijzingen zijn voor het achterblijven van NGE. Om deze reden is geen NGE-Verwachtingsgebied afgebakend. In de projectlocatie kunnen grondroerende werkzaamheden regulier doorgang vinden.

Conclusie

Belangrijke nadelige gevolgen vanuit het onderdeel NGE worden niet verwacht.

5.6 Water

De projectlocatie is gelegen binnen het beheergebied van het Waterschap Amstel, Gooi en Vecht. Het uitvoerende orgaan van dit waterschap heet Waternet. Om de waterhuishoudkundige situatie te beoordelen heeft Waternet op 17 mei 2023 hydrologisch onderzoek uitgevoerd, zie bijlage 8. Daarnaast is onderzoek gedaan naar de toepassing van waterijzer om de waterkwaliteit in het gebied te verbeteren. Dit onderzoek is door Royal HaskoningDHV op 7 september 2023 uitgevoerd en toegevoegd in bijlage 9.

Hydrologische effecten

In de huidige situatie voldoet de gehele polder waar Westveen onderdeel van uitmaakt op enkele plekken niet aan de wateroverlastnormen. Door de toenemende neerslag die een gevolg is van de klimaatverandering zal dit in de toekomst op steeds meer plekken het geval zijn. Uit de wateroverlastanalyse blijkt dat in de huidige situatie het risico op wateroverlast op enkele plekken te groot is. Om deze wateroverlast te verhelpen worden in de gehele polder diverse maatregelen genomen. In Westveen is er een risico op wateroverlast voor 14 panden. Westveen is een veengebied. Niet goed gefundeerde woningen in veengebieden zakken langzaam onder hun eigen gewicht en door klink van de veenbodem. De voorgenomen plannen in het programma Veenweide Gouwe Wiericke voor Westveen verkleinen de kans op peilstijgingen bij de laagst gelegen bebouwing enigszins. Dit zijn het omdraaien van het zomer/winter peilregiem, het plaggen van natuurpercelen en het isoleren van de natuurzone. De kans op wateroverlast neemt hierdoor enigszins af, maar blijft aanwezig.

Uitgangspunt voor de realisatie van de inrichtingsmaatregelen is dat de waterhuishoudkundige situatie in Westveen niet verslechtert ten opzichte van een situatie waarbij geen maatregelen worden uitgevoerd. In het onderzoek van Waternet (bijlage 7) is de meest kritische situatie van het voorstel van het definitief ontwerp hydrologisch beoordeeld, namelijk de tussenfase met tijdelijke waterscheidingen. Uit het onderzoek wordt geconcludeerd dat de wijzigingen gering zijn en er geen noemenswaardige verschillen en effecten optreden. Het omkeren van het zomer- en winterpeil leidt tot iets lagere peilstijgingen bij zomerneerslag maar weer iets grotere stijgingen in de winter ten opzichte van de huidige situatie. De maaiveldverlagingen hebben een beperkt positief effect op de waterberging, het aanbrengen van scheidingen een beperkt negatief effect. Uit de analyse wordt geconcludeerd dat de maatregelen in het ontwerp voor Westveen de kans op wateroverlast als gevolg van stijgende slootpeilen verkleint ten opzichte van de huidige inrichting.

Waterkwaliteit

Eén van de doelstellingen van het project is om de waterkwaliteit te verbeteren. Het is niet kosteneffectief en niet doelmatig gebleken om alle bagger uit de watergangen te verwijderen. Als alle bagger zou worden verwijderd, dan is er een reëel risico aanwezig van weer snel optredende verweking van vaste bodem en afkalvende oever, waardoor de gewenste verbetering van de waterkwaliteit niet wordt behaald. Het niet verwijderen van alle bagger resulteert in een blijvende fosfaatbelasting van het water vanuit de resterende bagger. De toepassing van ijzerhydroxide (goedbeschouwd 'roest') zou een effectieve maatregel kunnen zijn om dit fosfaat te binden. Naar de effecten van de toepassing hiervan is onderzoek uitgevoerd. Daaruit blijkt dat 1) het leidt tot een veel lagere beschikbaarheid van fosfaat in de waterbodem en diffusie naar het oppervlaktewater (op basis van het initiële onderzoek), 2) het een positief effect heeft op de vestiging van krabbenscheer en 3) er geen negatieve effecten zijn waargenomen als gevolg van het toedienen van waterijzer, noch met betrekking tot chemie, noch met betrekking tot de vestiging van waterplanten.

Conclusie

Het planvoornemen leidt niet tot negatieve effecten op het watersysteem.

6 Conclusie

Initiatiefnemer Provincie Zuid-Holland is voornemens om polder Westveen te herinrichten om zodoende bij te dragen aan de vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied Nieuwkoopse Plassen & de Haack en voltooiing van het NNN. De aanleiding hiervoor is het feit dat deze doelstellingen uiterlijk in 2027 gerealiseerd moeten zijn. In deze mer-beoordeling is per milieuaspect bekeken wat de te verwachten effecten zijn van dit planvoornemen. Tabel 6-1 geeft een overzicht van de effecten per milieuaspect.

Tabel 6-1 Samenvatting van de effecten per thema

Paragraaf	Effectstudie	Effecten	Mitigerende maatregelen
§5.1	Archeologie	Geen belangrijke nadelige milieugevolgen.	
§5.2	Cultuurhistorie	Geen belangrijke nadelige milieugevolgen.	
§5.3	Bodem	De voorgenomen activiteit leidt niet tot verdere bodemverontreiniging, maar er komt wel verontreinigde grond vrij.	Door het treffen van de juiste (sanerings)maatregelen worden nadelige milieueffecten niet verwacht.
§5.4.1	Ecologie (soorten)	De voorgenomen activiteit leidt mogelijk tot negatieve effecten op flora en fauna.	Met inachtneming van de mitigerende maatregelen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden worden nadelige milieueffecten niet verwacht.
§5.4.2	Ecologie (gebieden)	Geen belangrijke nadelige milieugevolgen.	
§5.5	NGE	Geen belangrijke nadelige milieugevolgen.	
§5.6	Water	Geen belangrijke nadelige milieugevolgen.	

Gezien de bovenstaande toets aan de Europese selectiecriteria, kan geconcludeerd worden dat gezien de kenmerken, locatie en potentiële effecten van het planvoornemen geen aanzienlijke (negatieve) milieueffecten te verwachten zijn.

Effecten van de herinrichting van polder Westveen zijn beperkt en lokaal. Voor alle thema's kan aangenomen worden dat er geen of nauwelijks negatieve effecten zullen optreden door de voorgenomen maatregelen. Dit is met in acht neming dat de vervolgstappen en/of mitigerende maatregelen die worden voorgesteld per thema worden nageleefd. Uit de mer-beoordeling blijkt dat geen significante gevolgen voor het milieu ten opzichte van de referentiesituatie dan wel huidige situatie niet worden verwacht. Hierdoor hoeft geen verdere m.e.r.-procedure doorlopen te worden en is het opstellen van een MER niet nodig.

Bijlage 1 Onderbouwing landschap en cultuurhistorie

Bijlage 2 Verkennend bodemonderzoek

Bijlage 3 Nader bodemonderzoek

Bijlage 4 Waterbodemonderzoek

Bijlage 5 Natuurtoets

Bijlage 6 Bestuurlijk rechtsoordeel ODH

Bijlage 7 Historisch vooronderzoek Niet Gesprongen Explosieven

Bijlage 8 Waterhuishoudkundig onderzoek

Bijlage 9 Onderzoek toepassing waterijzer